

PRIORYTET OBIETNICY

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Ga 3,15-20; Rdz 9,11-17; Mt 5,17-20; Wj 16,22-26; Rdz 15,1-6.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Jeśli bowiem dziedzictwo wywodzi się z zakonu, to już nie z obietnicy. Bóg zaś obdarzył nim łaskawie Abrahama przez obietnicę” (Ga 3,18).

Kiedyś zapytano jednego z głównych doradców pewnego prezydenta:

— Czy pan prezydent dotrzymał wszystkich obietnic złożonych podczas kampanii wyborczej?

— Owszem — odpowiedział doradca. — Pan prezydent dotrzymał wszystkich obietnic, których zamierzał dotrzymać.

Kto z nas nie zetknął się ze złamanymi obietnicami — czy to składanymi przez siebie, czy otrzymanymi od innych? Kto z nas nie odczuł rozczarowania i zawodu z tego powodu albo nie przysporzył takiego odczucia innym?

Czasami ludzie składają pochopnie obietnice, szczerze pragnąc ich dotrzymać, ale później ich nie dotrzymują. Inni obiecują coś, choć nie mają zamiaru spełnić obietnicy, a więc świadomie kłamią.

Na szczęście dla nas Boże obietnice mają zupełnie inny charakter. Słowo Boże jest bowiem pewne i niezmienne. Bóg mówi:

— „Jak powiedziałem, tak to wykonuję, jak postanowiłem, tak to czynię” (Iz 46,11).

W tej lekcji Paweł kieruje naszą uwagę na związek Bożej obietnicy danej Abrahamowi i prawa danego Izraelitom 430 lat później. Jak należy rozumieć związek pomiędzy nimi i co wynika z niego w kwestii głoszenia ewangelii?

Nawet jeśli przeciwnicy Pawła przyznaliby, że życie Abrahama cechowało się głównie wiarą, Paweł wiedział, że wciąż mieliby pytania o to, dlaczego Bóg nadał prawo Izraelitom po czterech wiekach po Abrahamie. Czy nadanie prawa nie unieważniło poprzedniej umowy?

Co jest celem Pawłowej analogii między ostatnią wolą i testamentem człowieka a przymierzem Boga z Abrahamem? Zob. Ga 3,15-18.

Przymierze w istotny sposób różni się od testamentu. Przymierze jest zwyczaj obopólną umową między dwiema lub więcej osobami, często zwaną *kontraktem* czy *układem*. Natomiast testament jest deklaracją jednej osoby. Grecki przekład *Starego Testamentu*, zwany *Septuagintą*, nigdy nie oddaje przymierza Boga z Abrahamem słowem oznaczającym *obopólną umowę* czy *kontrakt* (gr. *syntheke*). Zamiast tego używa słowa oznaczającego *testament* lub *wolę* (gr. *diatheke*). Dlaczego? Jest tak przypuszczalnie dlatego, że starożytni tłumacze rozumieli, iż Boże przymierze z Abrahamem nie było traktatem między dwiema stronami zawierającym wzajemnie zobowiązujące obietnice. Przeciwnie, Boże przymierze było oparte wyłącznie na woli Boga. Nie zawierało śladu *jesli* i *ale*. Abraham po prostu miał trzymać Boga za Jego słowo.

Paweł podchwytuje to podwójne znaczenie *woli* i *przymierza*, aby podkreślić szczególnie cechy Bożego przymierza z Abrahamem. Podobnie jak to jest w przypadku ludzkiej woli, Boża obietnica dotyczy określonych beneficjentów — Abrahama i jego potomstwa (zob. Rdz 12,1-5; Ga 3,16), a także obejmuje dziedzictwo (zob. Rdz 13,15; 17,8; Rz 4,13; Ga 3,29). Najważniejszy dla Pawła jest niezmienny charakter Bożej obietnicy. Podobnie jak wola człowieka nie może zostać zmieniona, gdy nabiera mocy, tak nadanie prawa za pośrednictwem Mojżesza nie może po prostu unieważnić uprzedniego przymierza Boga z Abrahamem. Boże przymierze jest obietnicą (zob. Ga 3,16), a Bóg w żaden sposób nie łamie obietnic (zob. Iz 46,11; Hbr 6,18).

Zastąp słowo *przymierze* słowem *obietnica* w podanych poniżej wersach. Jaka jest natura *przymierza* w każdym z tych fragmentów *Księgi Rodzaju*? Jak zrozumienie Bożego przymierza jako obietnicy pomaga zrozumieć znaczenie tych fragmentów tekstu oraz jak pomaga nam zrozumieć lepiej, czym jest przymierze? (Zob. Rdz 9,11-17; 15,18; 17,1-21). Czego uczy nas to o charakterze Boga i o tym, że możemy Mu zaufać?

Paweł stanowczo dowodził o wyższości wiary w więzi człowieka z Bogiem. Raz po raz oświadczał, że ani obrzezanie, ani żadne inne *uczynki prawa* nie są warunkiem zbawienia, gdyż „człowiek dostępuje usprawiedliwienia nie przez uczynki płynące z przestrzegania Prawa” (Ga 2,16 BKR). Ponadto nie uczynki prawa są znakiem wskazującym na wierzącego (zob. Ga 3,7), ale wiara. To wielokrotne negowanie uczynków prawa nasuwa pytanie:

— Czy prawo nie ma żadnej wartości? Czy Bóg unieważnił prawo?

Skoro zbawienie jest przez wiarę, a nie z uczynków prawa, czy Paweł wskazuje przez to, że wiara unieważnia prawo? Co mówią nam o tym wymienione poniżej wersety? Por. Rz 3,31 z Rz 7,7.12; 8,3; Mt 5,17-20.

Argumentacja Pawła w 3. rozdziale *Listu do Rzymian* jest paralelna do jego wywodu o wierze i prawie w *Liście do Galatów*. Przewidując, że jego wywód może prowadzić niektórych do wniosku, iż wywyższa on wiarę kosztem prawa, Paweł zadaje retoryczne pytanie:

— „Czy więc przez wiarę obalamy Prawo?” (Rz 3,31 BT).

Greckie słowo przetłumaczone w tym wersecie jako *obalać* to *katargein*. Paweł często używa tego słowa, a można je przetłumaczyć jako *zniweczyć* (zob. Rz 3,3), *znieść* (zob. Ef 2,15), *unicestwić* (zob. Rz 6,6), a nawet *zniszczyć* (zob. 1 Kor 6,13 UBG). Jasne jest więc, że gdyby Paweł chciał przekazać pogląd, iż prawo zostało w jakiś sposób unieważnione przez ofiarę Jezusa na krzyżu, jak twierdzą i nauczają dzisiaj różni ludzie, powinien był użyć właśnie tego słowa. Ale Paweł nie tylko zaprzecza takiej sugestii zdecydowanym *nie*, ale stwierdza wręcz, że ewangelia *utwierdza* prawo!

„Wymagając złożenia pojednawczej ofiary, plan usprawiedliwienia przez wiarę objawia szacunek Boga do Jego prawa. Gdyby usprawiedliwienie przez wiarę unieważniało prawo, to nie byłoby potrzeby śmierci Chrystusa w celu uwolnienia grzesznika z jego grzechów, aby w ten sposób przywrócić mu pokój z Bogiem. Ponadto autentyczna wiara sama w sobie wskazuje nieograniczoną gotowość wypełniania woli Boga w życiu nacechowanym posłuszeństwem Jego prawu. (...). Prawdziwa wiara, oparta na zupełnej miłości do Zbawiciela, może prowadzić wyłącznie do posłuszeństwa”¹.

Pomyśl, co wynikałoby z tego, gdyby Paweł naprawdę sądził, że wiara unieważnia potrzebę zachowywania prawa. Czy zatem cudzołóstwo, kradzież i morderstwo nie byłyby już grzechem? Pomyśl, ile smutku, bólu i cierpienia zaoszczędziłbyś sobie, gdybyś skrupulatnie przestrzegał prawa Bożego. Jakich cierpień przysporzyłbyś sobie i innym wskutek nieposłuszeństwa prawu Bożemu?

¹ *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, Hagerstown 1980, t. VI, s. 510.

W Ga 3,19-29 Paweł wielokrotnie odwołuje się do prawa. Do jakiego prawa apostoł przede wszystkim odwołuje się w tej części *Listu do Galatów*?

Niektórzy, sądząc, że wyrażenie *aż do* w Ga 3,19 wskazuje, że prawo było jedynie tymczasowe, uznali, że werset ten musi się odnosić do prawa ceremonialnego, jako że cel tego prawa wypełnił się wraz z ukrzyżowaniem i śmiercią Chrystusa, a zatem prawo to spełniło swoją rolę i przestało obowiązywać. Choć argument ten wydaje się logiczny, nie wydaje się, by Pawłowi o to chodziło w *Liście do Galatów*. Choć zarówno prawo ceremonialne, jak i moralne zostały *dodane* na Synaju z powodu przestępstw, wzięwszy pod uwagę poniższe pytanie, przekonamy się, że Paweł miał na myśli przede wszystkim prawo moralne.

Dlaczego Paweł powiedział, że prawo zostało dodane? Do czego zostało dodane? Por. Ga 3,19 i Rz 5,13.20.

Paweł nie twierdzi, że prawo zostało dodane do przymierza Boga z Abrahamem, jakby było ono swego rodzaju załącznikiem do woli zmieniającym oryginalne rozporządzenie. Prawo istniało na długo przed Synajem (zob. jutrzejszą część lekcji). Paweł ma na myśli to, że prawo zostało dane Izraelowi w zupełnie innym celu. Miało na powrót skierować ludzi do Boga i łaski oferowanej przez Niego wszystkim, którzy przychodzą do Niego przez wiarę. Prawo ukazuje nam nasz grzeszny stan i naszą potrzebę łaski Bożej. Prawo nie miało być jakiegos rodzaju programem *zarabiania* na zbawienie. Przeciwnie, jak twierdzi Paweł, zostało dane, „aby się upadki pomnożyły” (Rz 5,20), to znaczy, by wskazać nam wyraźniej grzech w naszym życiu (zob. Rz 7,13).

Podczas gdy przepisy ceremonialne wskazywały Mesjasza i podkreślały świętość oraz potrzebę Zbawiciela, to prawo moralne, z jego nakazami i zakazami, objawia grzech, wskazując nam, że grzech nie jest po prostu częścią naszego naturalnego stanu, ale jest w samej rzeczy przestępstwem prawa Bożego (zob. Rz 3,20; 5,13.20; 7,7-8.13). Dlatego Paweł napisał: „Gdzie zaś nie ma Prawa, tam nie ma i przestępstwa” (Rz 4,15 BT). „Prawo działa jak szkło powiększające. Jako takie narzędzie nie zwiększa ono liczby brudnych plam na szacie, ale sprawia, że są one wyraźnie widoczne, a także ujawnia wiele takich, które nie są widoczne gołym okiem”¹.

¹ William Hendriksen, *New Testament Commentary. Exposition on Galatians*, Grand Rapids 1968, s. 141.

Czy stwierdzenie Pawła o prawie dodanym na Synaju oznacza, że prawo Boże nie istniało wcześniej? Jeśli nie, to na czym polegała różnica przed i po Synaju? Przeczytaj Rdz 9,5-6; 18,19; 26,5; 39,7-10; Wj 16,22-26.

Bóg nie potrzebował objawić swoje prawo Abrahamowi wśród gromów, błyskawic i pod groźbą śmierci (zob. Wj 19,10-23). Dlaczego więc Bóg nadał prawo Izraelitom właśnie w taki sposób? Otóż dlatego, że podczas niewoli w Egipcie Izraelici utracili pojęcie o wielkości Boga i Jego wysokich standardach moralnych. Dlatego trzeba im było uświadomić rozmiary ich grzeszności oraz świętość prawa Bożego. Objawienie na Synaju miało właśnie tego dokonać.

Co ma na myśli Paweł, gdy mówi, że prawo zostało dodane, aż do przyjścia potomka, którego dotyczy obietnica? Zob. Ga 3,16-19.

Wielu rozumiało i rozumie ten fragment listu tak, że prawo dane na górze Synaj było tymczasowe. Pojawiło się 430 lat po Abrahamie, a skończyło się wraz z przyjściem Chrystusa. Jednak taka interpretacja jest niezgodna z tym, co Paweł napisał o prawie w *Liście do Rzymian*, jak również z innymi fragmentami *Biblii*, takimi jak Mt 5,17-19.

Błędem, jaki czytelnicy często popełniają w związku z tym fragmentem listu, jest założenie, że wyrażenie *aż do* zawsze wskazuje ograniczone trwanie. Tak nie musi być. Opisując człowieka, który żyje w bojaźni Pańskiej, autor Ps 112,8 stwierdził: „Jego serce jest umocnione, nie będzie się bał, aż zobaczy pomstę nad swymi wrogami” (UBG). Czy to znaczy, że gdy taki człowiek zobaczy pomstę nad swymi wrogami, to zacznie się bać? W Ap 2,25 Jezus powiedział: — „Trzymajcie się tylko mocno tego, co posiadacie, aż przyjdę”.

Czy Jezus ma na myśli to, że gdy przyjdzie powtórnie, to już nie będziemy zobowiązani do wierności wobec Niego?

Rola prawa nie skończyła się wraz z przyjściem Chrystusa. Nadal wskazuje ono grzech i będzie tak czynić dalej. Paweł mówi, że przyjście Chrystusa było wielkim punktem zwrotnym w dziejach ludzkości. Chrystus może teraz uczynić to, czego prawo nigdy uczynić nie mogło — przynosi prawdziwe rozwiązanie problemu grzechu, a mianowicie usprawiedliwia grzeszników i przez swego Ducha wypełnia swoje prawo w nich (zob. Rz 8,3-4).

Czy kiedykolwiek pomyślałeś: *Gdyby tylko Bóg uczynił dla mnie to lub tamto czy jeszcze coś innego, wówczas nigdy więcej nie zwątpiłbym w Niego? Pomyśl, co wydarzyło się na górze Synaj — jak przejmujący pokaz mocy Boga ujrzeli Izraelici — a przecież wiemy, co zrobili potem. Co mówi ci to o prawdziwej wierze oraz o tym, jak możemy ją uzyskać i zachować? (Zob. Kol 2,6).*

„On ci to w czasie zgromadzenia na pustyni pośredniczył między aniołem, który do niego mówił na górze Synaj, a ojcami naszymi, on też otrzymał słowa żywota, aby je nam przekazać” (Dz 7,38).

W Ga 3,19-20 Paweł kontynuuje swój wywód o prawie, które nie unieważnia przymierza łaski. Jest to ważny wywód, bo jeśli teologia jego przeciwników byłaby poprawna, to prawo rzeczywiście anulowałoby przymierze łaski. Zastanów się, jaki byłby nasz status jako grzeszników, gdybyśmy w kwestii zbawienia musieli polegać na naszym przestrzeganiu prawa, a nie na łasce Bożej. Ostatecznie nie mielibyśmy żadnej nadziei.

Choć szczegółowy wywód Pawła w Ga 3,19-20 są trudne do zrozumienia, to jednak zasadnicze przesłanie jest jasne — prawo jest podrzędne wobec obietnicy, gdyż zostało przekazane przez aniołów i Mojżesza. Rola aniołów w przekazaniu prawa nie jest wspomniana w *Księdze Wyjścia*, ale została zaznaczona w kilku innych miejscach *Pisma Świętego* (zob. Pwt 33,2 BG; Dz 7,53; Hbr 2,2). Paweł używa słowa Pośrednik w 1 Tm 2,5 w odniesieniu do Chrystusa, ale jego stwierdzenie w *Liście do Galatów* wyraźnie sugeruje, że miał na myśli Pwt 5,5, gdzie Mojżesz mówi:

— „Ja zaś stałem wówczas pomiędzy Panem a wami, aby wam obwieszczać słowo Pana”.

Jakkolwiek majestatyczne było nadanie prawa na Synaju w obecności niezliczonych zastępów anielskich i jakkolwiek ważna była rola Mojżesza jako tego, który wówczas przekazał prawo, nadanie prawa nie było bezpośrednie. W zdecydowanym przeciwieństwie do tego Boża obietnica została złożona bezpośrednio Abrahamowi (a zatem wszystkim wierzącym), gdyż nie był w tym celu potrzebny pośrednik. Ostatecznie, jakkolwiek ważne jest prawo, nie zastępuje ono obietnicy zbawienia z łaski przez wiarę. Przeciwnie, prawo pomaga nam lepiej zrozumieć, jak wspaniała jest ta obietnica.

Opisz charakter bezpośrednich spotkań Abrahama z Bogiem. Jakie dobrodziejstwa niosła ze sobą taka bliskość z Bogiem? Weź pod uwagę Rdz 15,1-6; 18,1-33; 22,1-18.

Pomyśl o spotkaniach innych biblijnych postaci z Bogiem: Adama i Ewy w Edenie (zob. 3. rozdział *Księgi Rodzaju*), Jakuba w Betel — sen o drabinię (zob. 28. rozdział *Księgi Rodzaju*), Pawła na drodze do Damaszku (zob. 9. rozdział *Dziejów Apostolskich*). Być może nie doświadczyłeś niczego tak dramatycznego, ale w jaki sposób Bóg ci się objawił? Zadaż sobie pytanie: *Czy coś w moim osobistym życiu powstrzymuje mnie przed bliskością podobną do tej, jakiej Abraham doświadczył z Bogiem?* Jeśli tak, jakie kroki możesz podjąć, by to zmienić?

DO DALSZEGO STUDIUM

„Lud izraelski, będąc w niewoli, zatracił w dużym stopniu wiedzę o Bogu i zasadach przymierza zawartego z Abrahamem. Wyprowadzając Izraelitów z Egiptu, chciał im Bóg objawić swą moc i swe miłosierdzie, by kochali Go i ufali Mu. Przywiódł ich aż do wybrzeży Morza Czerwonego, gdzie wydawało się, że wszelka ucieczka przed ścigającą ich armią egipską była niemożliwa. Stało się tak dlatego, by zdali sobie sprawę ze swojej absolutnej bezsilności i z potrzeby pomocy Bożej, a wówczas ich wyratował. To wypełniło ich serca miłością i wdzięcznością do Boga oraz zaufaniem, że Jego moc im pomoże. Związał ich ze sobą jako ich Wyswobodziciel z dotychczasowej niewoli.

Jednak jeszcze większa prawda miała być wyrzyta w ich umysłach. Żyjąc wśród bałwochwalstwa i zepsucia, Izraelici zatracili prawdziwe pojęcie świętości Boga i grzeszności własnych serc. Nie zdawali sobie sprawy ze swej całkowitej bezradności w okazywaniu posłuszeństwa prawu Bożemu i z potrzeby Zbawiciela. Tego wszystkiego musieli się nauczyć¹.

„Prawo Boże, ogłoszone w wielkim splendorze na górze Synaj, jest wyrokiem potępienia dla grzesznika. Zadaniem prawa jest potępić, ale nie ma ono mocy przebaczać ani odkupić².”

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Pomyśl o obietnicach, zwłaszcza tych niedotrzymanych. Co czułeś wobec tych, którzy złamali daną ci obietnicę? Jaką różnicę robi dla ciebie to, czy dana osoba zamierzała dotrzymać danej obietnicy, ale nie była w stanie tego zrobić albo zmieniła zdanie w tej kwestii, czy też od początku nie zamierzała dotrzymać danego słowa? Co stało się z poziomem twojego zaufania do tej osoby po tym, jak złamała daną ci obietnicę z takiego czy innego powodu? Jak możesz się nauczyć ufać Bożym obietnicom? Co znaczy dla ciebie świadomość, iż możesz ufać Bożym obietnicom?

2. W jaki sposób grozi nam niebezpieczeństwo zepsucia wskutek wpływów środowiska do tego stopnia, iż stracimy z oczu ważne prawdy dane nam przez Boga? Jak możemy zachować świadomość tych negatywnych wpływów i jak możemy im przeciwdziałać?

PODSUMOWANIE

Nadanie prawa na Synaju nie unieważniło obietnicy danej przez Boga Abrahamowi ani nie zmieniło jej warunków. Prawo zostało dodane, aby uświadomić ludziom prawdziwą skalę ich grzeszności oraz potrzebę przyjęcia Bożej obietnicy danej Abrahamowi i jego potomkom.

¹ Ellen G. White, *Patriarchowie i prorocy*, Warszawa 2014, wyd. VI, s. 263-264.

² Tamże, w: *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, Hagerstown 1980, t. VI, s. 1094.